

BÉKÉS

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Szerkesztőségi iroda:

Dobay János könyvnyomdája, saját házában.

Kiadó hivatal:

Winkle Gábor könyv-árú üzlete, főtér, Prág-ház.

Megjelen
hetenként egyszer,
minden vasárnap.

Előfizetési díj:

Három óra . . . 1 ft
Hat óra . . . 2 ft
Kilenc óra . . . 3 ft

Hirdetések felvételnek Gyulán Winkle Gábornál és a szerkesztőségénél. — Díj: 50 szóig egyszeri hirdetésnél 60 kr., 100 szóig 1 ft., kétszeri hirdetésnél 25%, háromszori hirdetésnél 50% elengedés. — Nagyobb hirdetéseknel méltányos ár-elengedés. — Nyilttér Garmondsora 10 kr.

Gyula május 24.

— Lapunk 2-ik számában felhívtuk iparosaink figyelmét az új ipartörvényre, melynek értelmében az eddig fenállott czéhek feloszlanak és ha akarják ipartársulatokká alakulnak, ez esetben külön alapszabályokat dolgoznak ki, és azokat a kereskedelmi minisztériumhoz felterjesztik. — Az ipartörvény csak nagyon kis mérvben koronozza e társulatok feladatát, és alig hisszük, hogy az ott érintett néhány sorból valaki képes legyen ily alapszabályokat létesíteni. — Az országos iparegyesület segítődjé a bajon, kidolgozott egy alapszabály tervezetet, és azt a nevezett minisztériumnak be is mutatta, de attól választ még nem kapott, és így azt mintául még nem is terjeszthet. — A három hó, mely alatt e törvénynek életbe kellene lépni elmúlt, de eddig sikeresítéséhez meg nem történt intézkedés. — Megyénkben a kezdeményezést Csaba ragadta meg, a mennyiben egy ipartársulat létesítéséhez szabályokat dolgozott ki; — ezeket alább egész terjedelemben közöljük, szolgálót véltünk ezáltal iparosainknak tenni, annál is inkább, mert többen ez ügyben kérdéssel is fordultak hozzánk, a melyekre akkor határozott választ nem adhattunk. — Szolgáljanak e szabályok előlegesen útmutatásul azoknak, kik kebelükben ily ipartársulatokat létesíteni akarnak; — mi bizton hiszünk, hogy az ipar- és kereskedelmi-minisztérium részéről késedelmezés csak azon okból történik, mert annak kebelében ily szabályok kidolgozása — figyelembe véve tán az országos iparegyesület tervezetét is — foganatba vétetett.

A b.-csabai iparegyesület alapszabályai.

B.-Csaba városában lakó iparosok az 1872-dik évben szentesített ipar-törvény korlátai között egy iparegyesület képeznek.

1. §. Ezen egyetbe bevételnek a városban s a közel környéken lakó iparüzök.

Célja az egyletnek.

2. §. a) az ipart a kor követelményeihez képesti fokra emelni.

b) a beteg és dologképtelen egyesületi tagok és családjaik számára segélyezési forrást teremteni.

c) az egylet segédei számára helyiségről gondoskodni, hol azok üres idejüket hasznos írások, rajzminták készítésével, vagy pedig tudományos előadásokkal tölthetik,

d) tanítványok felvételéről, azoknak tanulási idejük alatti bánásmódról, szakképzettségükről és felszabadításukról gondoskodni.

e) az iparügyletükkel keletkezett peres ügyeknek az ipartörvénytől előtti elintézésé.

Az egylet tagjai.

3. §. Az egylet tagja lehet minden B.-Csabán s a közel vidéken lakó fedhetlen jellemű önálló iparos, ki bármely iparág kitanulását és társulatba leendő felvételét szakosztályi hiteles oklevéllel igazolni tudja és nevét akár magány, akár szakosztályi uton beírattja. — Az ipar nem folytatása, ha a fennebbi kellékek igazolhatók, akadályt nem képez, miután a közgyűlés tiszteletbeli tagokat is választhat

Hatásköre.

4. §. Az egyletnek hatásköre kiterjed minden iparüzletre, iparczikké készítésére, valamint Csaba város s a közel környéknek segéd- és tanítványok képző-intézetére.

5. §. Az eddigi czéhtársulatok szakosztályi címet vesznek fel s mint ilyenek választanak a kebelökben létező tagok 10%-jét bizottsági tagokul 3 évre. Oly szakosztályoknál, melyek kebelökben többféle ipart képviselnek a bizottsági tagok számának meghatározásánál figyelemmel kell lenni.

6. §. Az így megválasztott bizottsági tagok saját maguk közül pénztárnokot és jegyzőt választanak mindenkor szavazati utján viszonylagos szótöbbséggel szintén 3 évre. Az elnök s alelnökök megválasztása a közgyűlésnek hagyatik fen. A szakosztályok maguk választják elnökeiket, kik a bizottsági gyűlésben előadó és szavazati joggal bírnak.

7. §. Az iparosok, segédek, kik a beteg és szükölködő társaik segélyezésére elkülönített pénztárt kezelik és vezetik, külön osztályt képeznek, mindamellett a közigazgatásnak alá vannak vetve.

Az iparos segédeknek annyi osztályba lehet beosztani, a hány szakosztályt az egylet számlál; elnökét és pénztárnokát a szakosztály bizottsága saját kebeléből választja.

8. §. Az 1872. évi ipartörvény 98. §. értelmében ezen bizottság az osztályok hatásköréhez tartozó ügyeket vezeti és kezeli. Tanonczait a szakképzettségbe előmozdítja, vizsgálja és felszabadítja, vagy folytatásra szorítja. A felszabadulási okmányt az egyleti jegyző állítja ki, az osztály elnöke aláírja és pecséttel ellátja.

9. §. Minden tag a maga szakosztályába választó és választható s az egyetemes iparos közgyűlésekben szavazattal és indítványozási joggal bír.

10. §. A szakosztály belügyeibe a központi bizottság nem avatkozhatik, hacsak erre különösen felnem hívatik.

Évi járulékok.

11. §. Az évi járulékok minden év végén a jövő évre a főgyűlésen állapíttatnak meg és pedig az egylet kiadásainak arányához képest, minden egyleti tagra egyformán vettetik ki, mely járulékot a tagok évnegyedenként előre kötelesek az egylet pénztárába lefizetni.

Az egylet igazgatása.

12. §. Az egylet ügyeit vezeti s igazgatja „Békés-Csabai központi bizottság” címe alatt egy elnök, 2 alelnök 1 pénztárnok, egy rendes és két tiszteletbeli jegyző, valamint e szakosztályok által választott bizottság.

Az elnökök is 3 évre választatnak. A bizottság tagjai első két évben sorsolás útján, később pedig a kitöltött működési idő szerint 1/2 részben évenként kilépnek, a kilépők újra megválaszthatók.

13. §. A tisztviselőség a közbizalom kifolyása levén, mint ilyen tiszteletbeli s díj nélküli.

A tisztviselőség kötelezései.

14. §. Az elnök, ennek akadályoztatása esetén egyik alelnök vezeti az üléseket, felügyel a rendre hitelesíti 3 bizottsági taggal s egy jegyzővel a jegyzőkönyveket. Az egyletet valamely hatóság, vagy külszemély ellenében képviseli, a bizottság meghagyásából levelez. Utalványozza a megszavazott, valamint időközben a szükséghez képest 5 ftról szülő számlákat. Összehívja az egyetemes közgyűlést minden év első negyedében, a bizottsági üléseket minden hónapban egyszer, azontul

annyszor a mennyiszor a szükség kívánja, vagy ha azt 30 egyleti, avagy 10 bizottsági tag írásba beadott ok mellett kéri.

15. §. A pénztárnok a bevételről és kiadásokról rendes naplót és főkönyvet vezet számadásait a bizottság kívánására bármikor, az év végén pedig legfeljebb január végéig okvetlen bemutatja a netalán előforduló hiányt pótolni s a pénztárban levő 20 fton felüli összeget a helybeli pénztárba kamatozás végett betenni tartozik. Csak a bizottság által helybenhagyott s az elnök által utalványozott számlákat fizetheti ki.

16. §. A jegyzők vezetnek sorrendben részrehajlás nélkül a gyűlések jegyzőkönyveit. A hitelesített jegyzőkönyveket megőrzik s a rendes jegyzőkönyvbe lemásolják. A kézbesítendő végzéseket kiírják, végre a kiállított okmányokat aláírják, ez utóbbit az írja alá, a ki a jegyzőkönyvet felvette.

Közgyűlésekben miudig két jegyző működik.

17. §. A bizottság tagjai kötelesek a gyűléseken megjelenni. A tárgyhöz lelkiismeretes legjobb meggyőződésük szerint hozzászólni, szakosztályaikat rendre és es egyetértésre szoktatni. A bizottsági üléseken hozott végzéseket érvényre emelni és a tagdíjakat a meghatározott időben az egylet pénztárára javára behajtani.

A társulat tartama.

18. §. A társulat tartama határozatlan időre szól, azaz mindaddig míg azt az iparosok érdekei kívánni fogják. Vagyona soha szét nem osztható, előre nem látható rendkívüli időben azonban a bizottság ajánlata folytán a közgyűlés által kizárólag iparos célokra fordítható.

Megyénk köréből.

Főispán ur ő méltóságának szóbeli rendelkezése folytán megtartandó rendkívüli megyebizottsági közgyűlés határidejéül f. évi június 3-ának d. e. 10 óráját tűzvé ki, erre a megyei bizottmány tagjai hivatalos tisztelettel meghívotnak.

Tárgy: ö cs. és ap. kir. felségének az országgyűlésre egybehívó legmagasabb levele. Kelt Gyulán máj. 24-én.

Jancsovics Pál
alispán.

— Az országgyűlés összehívásáról a belügyminiszter a következő rendeletet küldte meg a törvényhatóságoknak:

„A magyar királyi felelős kormányának az országgyűlés egybehívása iránti javaslatát ő császári és apostoli királyi fölsége f. évi május hó 11-dikén kelt legfelsőbb elhatározásvánával elfogadni méltoztatván, az országgyűlést f. évi szeptember hó 1-ére egybehívó kegyelmes királyi levelek a törvényhatóságoknak a napokban fognak megküldetni.

Midőn erről a királyi meghívólevél kihirdetésének eszközzésére od hoc tartandó közgyűlés idejekorán leendő egybehívása iránt kellő intézkedések megtétele végett eleve értesitem, egyszersmind megkérem, hogy a kormányzatára bizott törvényhatóság központi választmányánál oda hatni sziveskedjék, miként a képviselőválasztások ugy a kiválólag mezei gazdasáttal foglalkozó választók érdekében, valamint az országgyűlés kihirdetésével előre láthatólag fokozott mérvben megindítandó párttevékenységnek, s ezzel karöltve járó izgatottságnak minél rövidebb időtartamra szoríthatása tekintetéből is — még az aratási nagy munkaidő bekövetkezése előtt foganatosíttassanak.

A választók összeírásai lajstromát illetőleg pedig kérem sziveskedjék intézkedni, hogy az összeírásnak lehető sietséggel hozzám föl-küldendő egyik példánya egy oly kimutatás kíséretében terjesztessék föl, melyben az egyes községekben összeirt választóknak a képességi rovatok szerinti sommázata hibátlanul összeállítva, az egyes községek sommázatainak összeadásával pedig a törvényhatóság választóinak főösszege kimutatva legyen. — Budán, 1872. évi május 20-án.

Tóth Vilmos.

A tanfelügyeleti iskola-látogatás eredménye.

(A b.-csabai tanító-egyletől.)

Az 1868. XXXVIII. t. cz. 121. §-a elrendelvé a községi népiskola hetenkinti látogatását, ezen törvény alapján az 1869. jun. 6. kelt, ugyanakkor az iskolaszékek számára kiadott ministeri utasítás 41. §-a az iskola-látogató figyelmét különösen a következőkre irányozza: a megállapított tanterv és tanórák megtartása; a tantermeknek rend és egészség tekintetében való gondozása; a mulasztások figyelemmel kísérése; a tanulóknak taneszközökkel való ellátása; az iskola taneszközeinek kellő mennyisége, minősége és rendben tartása.

Daczára azon ellenszenvnek, mely az iskolai törvények ellen a felekezetekben felverett, és azon felekeny léhaságnak, melyet az illető ministerium ezen törvények egész terén mutat, nem lehet tagadni, hogy ama törvények felekezeti iskola-ügynökök is nem egy tekintetben lendítenek. Ilyen lendületnek tekintem nálunk, hol az iskolai fölügyelésre egyházilag jogosult, sőt kötelezett pap e részbeni kötelezettségének, a népesség és iskoláink nagy száma miatt teljességgel nem felelhet meg, például azt is, hogy a gyakoribb iskola-látogatás joga és kötelessége az iskola-bizottmány tagjaira kiterjesztetett.

Hogy az iskola látogató megügyelési köre nálunk meghatározva nincs, abban én semmi bajt sem látok; nem látok részint azért, mert a dolog természete szerint a felekezeti látogatónak sem lehet más teendője, mint ami az idéztem utasításban a községnek elébe írva van; részint azért, mert ha a felekezeti látogató kezdetben a kellőnél szélesebb uton járna is, utját a gyakorlat szűlte belátás okvetlenül szűkebb szorítaná.

Ezen felfogásból következők, hogy amidőn a felügyeleti iskola-látogatás eredményéről beszélek, kiindulási pontul legnagyobb részben az említett ministeri utasítás áll előttem, hogy tehát a találandó eredmény részleteinek azon akadályok elhárítása körül kell forogniok, amelyek az iskola czéljának elérését megnehezítik; valamint az is, hogy miután a t. egylet legközelebbi gyűlésén csak a helybeli, tehát felekezeti iskola-látogatást ítélte el, az én értekezésem is ezen iskolákra, legkivált pedig a protestánsokra lesz tekintettel, mivel-hogy legjobban ezek szervezetét ismerem s mivelhogy a netalán nyereendő tanulság ez alapról is általánosítható.

Ismétlések elkerülése végett mindenek előtt azon rendkívülségre kell rámutatnom, mely szerint nálunk a tanítóknak, legalább a protestánsnak, az egyház és iskolai kormányzásba sem egyenes, sem képviselői befolyása jelenleg nincsen; következésképp ugy iskolai, mint személyes dolgainak a kormányzó testületben való előterjesztése, megvilágítása, támogatása tekintetében mások jó tetszésére van hagyva, amely jótetszés saját kétségén kívül még kétesebbé válik az által, hogy ama testület tulnyomó része sem a tanügy követel-

ményeit, sem a tanító-kötelesség körét nem ismeri, sem a tanító-tesztület iránt bizalommal, jó indulattal nem viselkedik.

Ezen ténylegességeit folytonosan szem előtt tartva, lássuk már most a felügyeleti iskola-látogatás eredményeit, amint következnek.

I.

Mások még alig sejtetik, de legalább a tanítók bizonyosan nálunk is eléggé érzik, hogy a tanterem az egészséggel, az egészség a kedéllyel, a kedély a munkássággal, a munkásság a tanulási eredménnyel okozati viszonyban van; mindamellett nálunk még nem ritkaság, hogy majd a terem kicsinyisége, majd setétsége, majd ablakainak és ajtajának selejtessége, majd a melegségnek elégtelensége gyötri ugy a tanítót, mint a tanulókat. — Az ily helyiségi bajok elhárítását vagy sürgeti a tanító, vagy nem. Ha nem sürgeti, ugy a baj megmarad és a kerületi tanfelügyelőnek ezen bajok miatt az egyházhöz intézett megrovása elvégre a gondatlan tanítóra vitétik vissza. Ezen eset ez évben is előfordult. Ha sürgeti sürgetheti csak az elnökségnél. E sürgetés azonban vagy a feledékenység, vagy az erélytelenség, vagy a bajnak kicsinylése, vagy a szűkmarkúság miatt igen könnyen eredménytelen maradhat; mely esetben aztán a bekövetkező megrovás ismét csak a tanítóra esik vissza azért, mert nagy ritkán lévén az ilyféle elejtett sürgetésnek írásbeli nyoma, ő az ő gondoskodását tagadhatlanul kinem mutathatja. Épen ez évben fordult elő ezen eset is. Ily formán a tanító kétszeresen szenved: megszervezi magát a bajt, meg a bajból támadt megróvást.

Ily méltatlanságot az iskola-látogatás lehetlenné tesz. Mivel az iskola-látogató az iskolában gyakran megjeleni tartozik, módjában áll ugy a padok tömörségének, mint a terem sötétségének, nedvességének vagy hidegségének és az ablak, ajtó silánysága hatásának legfelsőbb fokáról is meggyőződnie; de módjában áll a tanítónak is őt mindezekre figyelmeztetni, mindezeknek a tanítás eredményére való káros hatását megmagyarázni, mindezeket a látogatási könyvbe is bevezetni s a látogatóval aláírni. A látogatás és aláírás felmenti a tanítót a mindig kellemetlen s mégis kérés hasznú egyenes panaszkodás, kérelmezés alól; elhárít tőle minden gondatlansági vádat, s a létező hiányok megszüntetését siétteti. Az iskola-látogatónak ugyanis, mint a kormányzó testület megbízottjának kötelessége a tapasztalt hiányokat megbízottjának bejelenteni s azok orvoslatát indítványozni. Ha már most számba vesszük azon tapasztalást mely szerint többet hiszünk szemünknek, semmint fülünknek; meg azon másik tapasztalást, mely szerint, főleg midőn kiadással van szó, többet nyom egy gazdapresbyter szava, mint valamennyi intelligens presbyteré együttvéve: következtethetjük, hogy amely javítást maga a tanító éveken át hiába sürgettetett, azt a látogató egyszerű jelentése kieszközölheti és pedig ami megfigyelendő, a tanító minden legkisebb kellemetlensége nélkül.

II.

Ha választanom kellene a között, hogy ismereteket hagyjak-e gyermekemnek a rend és tisztaság iránti élelnek érzék nélkül, avagy ezen érzéket ismeretek nélkül: egy cseppet sem tévovázna az utóbbinak választásában. Mert a tisztaság és rend egy jelentős munkássággal; mert a munkásság főtényezője az ember társadalmi értékének; mert a munkásság a hiányzó ismeretekhez önrönkből is elvezethet: de a tisztaság és rend iránti érzék annyira a megszokás műve, tehát annyira a megszoktatásra legalkalmasabb korhoz, a gyermekéhez kötött, hogy azt később, különösen önmaguktól elsajátítani alig lehetséges vagy legalább igen nehéz. Ezen körülmény megfontolása és méltatása a népiszkolai tanító kétszeresen kötelezi azért, mert neki van leginkább oly gyermekekkel dolga, akiket a tisztaság és rend tekintetében a szülei ház leggyaribbiban támogat.

Ha nem is vonom kétségbe, hogy a tanítók a nevelés ezen igen kiváló mozzanatát értéke szerint becsülik, még sem lehet megfeleledkezni arról, hogy a népiszkoláink elen felmerült legtöbb kifogás e pontból indul ki. Nem csodálkozom rajta. Hisz a legfolytonosabb éberséget, a legkövetkezetesebb eljárását épen a megszokás tárgyai követelik; következésképp lelki állapotunk egyenlőtlenségénél fogva a mulasztás hibája is ugyanazon

tárgyak körül fordulhat elő legkönnyebben.

A legrendesebb háziasszony is körülöz szobájában, ha vendéget vár; ha nem vár némi kis rendtelenséget már egyéb foglalkozása miatt is meg-megenged magának. A tanító is csak így van. Fésületlen fejek, rongyos és piszkos ruhák, hétszámra tisztátalan cizzmák, szemetes padló, sáros fal, kitörött ablak stb., sőt még ezeknél kevésbé iskolai dolgok is jobbadán magunkra hagyatva mutatkoznak is, és pedig a magunkra hagyatottság arányában nagyobb és nagyobb mérvben, elannyira, hogy utóvégre aztán fel sem tűnnek azon rendtelenségek, amelyek a valamikor mégis csak megjelenő vizsgálóknak szemét szurnak s a tanítónak méltó szemrehányást teremnek. Hogy csakugyan teromek amellet ez évről is hozhatnák fel hivatalos bizonyítékokot.

A látogatási intézmény a tisztatlanságot és rendtelenséget vagy megszüntetné, vagy legalább meggyértené. Minél személyesebb az indok, annál hatékonyabb. Eddigél a tisztaság és rend fentartása nem igen talált egyéb indokot, mint azok nevelői erejének érzetét; a látogatás ehhez hozzácsatolja a becsületérzést, ha ugy tetszik, a szégyent, ha ugy tetszik, a félelmet. A két indok közül, tekintettel mindegyiknek sarkaló erejére, világos, hogy a második van előnyben már csak azért is, mert a tisztán nevelészet indok, mint a műveltség eredménye, korántsem oly általános, mint a becsületbeli, lévén ez a leggyaribb egyéniségnek is kisebb nagyobb mértékben alkatrésze; de meg azért is, mert a becsületbeli indokot az olyan látogatás, amelynek se napja, se órája, szükségképpen folytonos tevékenységben tartja.

(Folytatása köv.)

B.-Csaba, 1872. május 22.

Csupán az ember tud elpirulni, csupán az emberben van szemérmesség. Már maga ezen körülmény is arra mutat, hogy a szemérmesség nem hasztalan adománya a jó istennek. Ertem pedig szemérmesség alatt ösztönzerű vonakodásunkat mindattól, a mi erkölcsi finomabb érzékünket megsérti. Az ily szemérmesség oly biztos jele erkölcsi érintettségünknek, mint a gyümölcs hamva a gyümölcs üdeségének. Nyilván ezért becsüljük a szemérmességet oly igen nagyra általában, legkisebbé pedig a nőnemnél, mint az erkölcsiség legfőbb hordozójának.

Hogy azonban a mi becsülésünk valamit érjen, szükséges, hogy az ne csupán szóbeli, hanem egyuttal testbeli is legyen s különösen abban nyilatkozzék, hogy erők szerint igyekesszünk eltávolítani mindent, a mi a szemérmességet megbotránkoztatja, koptatja. Ilyen megbotránkozató, tehát eltávolítandó dolognak tartom a teljesen ruhátlanul való fürdést oly helyen, mely a nap minden órájában száz meg száz, különféle koru és nemű ember szemének van kitéve.

Ilyen hely Csabán azon hidnak melléke, mely községünket a Széchenyi ligettel köti össze. Ezen liget Csabának egyetlenegy sétahelye, benne a fürdőház, benne jelenleg a színház is. Ezen hid vezet a gőzmalomba, a kórházba, s községünk egyik külrészébe. Ezen hid közelében van a közös kut az ő örökös szolgáló látogatóival. Ezen hidon át temetkezik a róm. kath. egyház. — És kora tavasztól késő őszig alig-alig mehet az ember e hidon egyszer a nélkül, hogy a mellette fürdők meztelensége szemét, lárnyája fülét ne sértgesse. És ha még csak eddig volna! És ha még e lobicskoló suhancok magokat látatni és hallatni legalább annyira nem igyekezzenek, mint a velök együtt fürdő lovak és sertések! Ámde megessik, hogy szemtelenségek még kihívóvá is, és pedig akkor válik, a midőn oly egyének kénytelenek elmenni mellettök, a kiket az ilyen erkölcsi megkínzásból legjobban szeretnénk megóvni.

Már kezd nálunk szójárásá válni a „cultur-állam.“ A „cultur-politika“ az erkölcsök megóvását is magában foglalja. Igaz, hogy a politika ezen része szorosan véve a rendőrség dolga; igaz az is, hogy Csaba városának, mint a melynek a rendezett tanács, dacára felengző aspiratioinak s kétségbe vonhatlan vagyonosságának, nem kellett, a rendőrség nincs a kezében: mindemellett igen rendén lenne, ha Csaba városának tisztelt hatósága, pótlásul mintegy a hiányzó felsőbb leány iskolának, legalább annyit eszközölne,

hogy leányaink nyilvános helyeinken szemérmesség nélkül járhatnának.

— A Gyula városi képviselő testületnek e hó 21-én tartott rendkívüli gyűlésében némi, a kaszárnya építésre vonatkozó jelentékelenebb ügyek elintézése után határozatba ment, hogy a kaszárnya építésére a magyar földhitel intézettől felveendő 60,000 frtnak engedélyezése a belügyminisiteriumtól megsürgettesék, továbbá, hogy az engedély után a kölcsön felvételével Beliczey István, Ladics György és Belezay Péter urak bizasának meg.

— Dalárdánk megalakult. — E hó 24-én esti 6 óraker néhán dalbarát a „Magyar király“ helyiségeiben barátságos értekezletre jöven össze, ott egyakarattal elhatározták, hogy mint dalárda előlegesen csak a n.-váradí országos dalünnepély befejeztéig megalakul; az ott egybegyűlték és dalegyületet képeztek a következők: Niedermayer Antal, Schmidt József, Pazsitzky István, Jankovics Béla, Friedrich Mihály, Nuszbec József, Vangyel Sándor, Hermann Béla, Huszka János, ifj. Huszka Imre, Licska János, Hermann Hugo, Herberth Alajos, Weil Sándor, Szábel Gotfried, Fraller István. — E névsor azon reményt kelti bennünk, hogy az egylet élete a váradí dalünnepélyen majd túl is terjedve, megfogja állandósítani e téren sokat hányatott egyleti életünket; hitté változtatja eme reményünket azon körülmény, hogy tagjainak egy része még eddig mindenkor és minden körülmények között, mint a dalügynek valódi barátja, részese és osztályosa is volt bármikor keletkezett hason egyleteknek, míg a másik résznek — az újabb felmerült neveknek — mind higgadt gondolkodása és társadalmi állása, mind pedig az ügy iránti önkényes érdeklésége biztos zálogául tekinthető, a dalárdugy városunkban állandósításának, egy szebb és biztosabb jövőnek. — Karmesterré egyhangulag Niedermayer Antal ur kértett fel, ki is azt készségesen a váradí ünnepélyig minden díj nélkül fogadta el; az egylet elnökeül e lapok szerkesztője választatván meg, az írásbeli teendők végzését teljesíteni ígérkezett, egyuttal az egylet tanóráiban is részt veend. Pénztárnokul: Weil Sándor ur, ki a deficitok mellett is jövedelmet szokott produkálni. — Az egylet csekélyebb mennyiségű havi befizetések által fogja kiadásait fedezni, addig míg magának más jövedelmi forrást fog nyithatni.

Ujdonságok.

— A gyulai I. takarékpénztár részvényeseit figyelmeztetjük a f. é. június 2-án az egylet helyiségében (fütecsa ifj. Mogyoróssy János ház) tartandó tisztválasztó és végleges alakuló közgyűlésre. — Az érdekeltek minél számosabb megjelenése az ügy érdekében igen kívánatos volna.

△ A beiratások a közelgő képviselőválasztásokhoz helyben holnap e hó 27-én veendik kezdetüket, és megszakasztás nélkül 14 napig tartanak. — Figyelmeztetjük a választó közönséget a beiratásra, nehogy mulasztás által polgári jogainak gyakorlataól meglegyen fosztva.

A csongrád vidéki (főlegyháza-orosháza) vasuttyübeni folyó évi május 20 án Pesten a Tigris szállóban értekezlet tartott, melyen Csongrád érdekének Éder István és Kádár Henrik, Szentesének pedig Pap Ödön ur volt buzgó képviselője. Jelen voltak Tancsics Mihály és Rátónyi János urak is. Előbb bit Orosháza, utóbbit meg Főlegyháza érdekei indíták az értekezleten megjelenésre. A kapcsolatos pénzügyi és vállalkozási érdekek oly erőket is vontak az értekezlet körébe, melyek részvéte és kedvező nyilatkozata igen alkalmas az ügy sikerében helyezett bizalom szilárdítására. Csongrádváros tanácsa már eddigél is hivatás és kötelességérzetről tanuskodó tevékenységet fejtett ki e vasuttyüben, melyet Szentes is elismerésre méltó jóakarattal támogat. Az értekezlet Éder István ur elnökle alatt egy ideiglenes központi bizottságot választott a vasuttyü előmozdítása és a modus procedendi kidolgozására. Bizottsági tagok: Rátónyi János, Temesvári László, Varga Lajos, Tót Márton.

△ A „Zenészet lapok“ legújabb száma közli Erkel Ferencz koszosrus zeneköltőnknek a békésmegeyi dalárünnepélyre ké-

sztett indulóját. — A szerkesztőség jegyzetében kételkedve szól ugyan meg annak megtartásáról, ez azonban az e hó 12-én tartott értekezlet által biztosítva van.

† Sipos István a gyulai ifjuságnak egyik általánosan becsült tagja pünkösöd vasárnap délelőtt 10—11 óra közt pisztolylövéssel vetett véget ifju alig 24 éves életének. — Megdöbbsentőleg hatott e hír mindnyájunkra, mert ki őt ismeré, lehetetlen volt nem becsülnie szelid, kedves, előzékeny modoráért, és ama tiszteletért, melyel mindenki iránt viselkedett. — Őt hó óta tartozkodott itthon testvérei körében, és mintegy 6000 frtra terjedő örökségéből Debreczenben egyik jóbarátja és pályatársával vaskereskedést akart állítani, s ennek létesítése végett néhán hét előtt Debreczenben is volt, de ott nem találván üzlete számára alkalmas helyiséget, e fölött kétségbeesve az öngyilkosság szándékát érlelé magában. — Halála előtt egy két órával több barátainak írt, és a leveleket postára is tette; — itthon nővére és bátyjának hagyott leveleket hátra, mindkettő egész biztos kézzel írva a zavartságnak legkisebb jele nélkül, végrendeletet és rokonaitól búcsúzást foglalva magukban. — Idézzük nővéréhez intézett levelének azon sorait, melyek gyászszós tetterre vonatkoznak: „Kivégzésom gondolata, utolszor Debreczenből haza jöttem ota kezdődék, még pedig az oknál fogva, mivel ott létemkor — egy alkalmas bolhelyiséget nem kaptam, s az engem annyira desperált hogy végképpen meguntatta életem, s főleg azt fájlaltam, hogy Millig kedves társamnak megígérttem, hogy mielőbb lesz lakásunk, már pedig itt az idő tervünk megkezdéséhez, és nekem nem szolgált a szerencse, eléggé sajnálom szegény Milliget.“ — Temetése hétfőn délután 6 óraker ment végbe — leveleiben ohajtott kívánata szerint, — a közönség nagy részvéte mellett. — Legyen hamvainak könnyű e föld, mely oly korán lett sirja reményteljes életének.

△ Mult szombaton a szalontai 79 éves levélhordozó az ott összejött két vonat között a posta vagonba akart lépni, midőn mindkettő még mozgásban volt, felleptében azonban véletlenül fejét a vagonba ütö és a másik vonalkerekei alá hanyatlott; mellén 5 vagon menvén keresztül rögtön szörnyet halt.

△ Békésen a mult hó 27—28 napjain adatott át a református egyháznak Saskó Márton brezovai orgona-építés által az új orgona 32 fő és 8 mellék változattal készitve. — A bíráltra Zsaskovszky Endre egri székesegyházi és Kutzky Mihály brezovai orgonászok kértettek fel, kik mint szaktektények azt minden részleteiben kitűnőnek és lelkiismeretes pontossággal készültnek bírálták, és árát: 7600 frt mérsékeltnek állíták. — April 28-án történt az orgonász választása, mely állásra szavazattöbbséggel Salamon Gábor k.-keresztési orgonász választatott el. — Békésnek megyénk legnagyobb reformált egyházközségének ugyan volt már orgonája, melyet több évvel ezelőtt készitett, de ez alig néhány heti használat után megromlott oly annyira, hogy egészen használhatlanává vált, és többé nem is volt javítható.

△ A gyomai és orosházi takarékpénztárak alapszabályai módosítás eszközlése végett az ipar- és kereskedelmi-minisiteriumtól már a megyéhez érkeztek.

+ A szinkörből. Mannsberger társulata szombaton este kezdé meg szini előadásait „Delila“ francia drámával. — A beköszöntő kedves meglepetésül szolgált a jelenvoltaknak, — ily sikerült drámai előadást ritkán láttunk városunkban. Terünk nem engedi, hogy egyesekkel bővebben foglalkozunk, nem hagyhatjuk megemlítés nélkül még sem Szirmainé Szirmai és Korádi sikeres működését. Vasárnap a „Nagyapó“, hétfőn a „Szegedi bünkrónika“, kedden „Schneider Fanny“ vigjátékok előadása meglehetősen sikerült, — nagyon helyesen tennék azonban a művezetők ha a darabok megválogatásában egy kissé tapintatosabban járnának el, s a ponyvairodalom divatos című darabjaival még a vasárnap előadásokat sem tartkanák. Csötörtökön az „Udvari bolond“ előadása jó sikerrel ment veghez. Szirmainé igen ügyesen alakítá a sentimentális vén leányt Deodata személyében. — A társulat különben jó drámai erővel rendelkezik s sok élvezetes estét enged remélni, ha csak közönségünk megfoghatatlan közönysége mi

előbb távozásra lönben elég szor helyen oly szin helyen egy jó tör rövid pár hónap Börtetet nem tu s miért? mert retni hallani. — közönség, mely költségeit fedez hatjuk, hogy a adásokat fogunk

Gazdaszat, i

A vi

Az 1873-ik b zánkban sikere ből megalakult szoltása folytán lyó hó 17-én a ben, már most kult a világkiá lag kinevezett gos bizottság ta bizottságilag it vitellel is megt — rendes több liczey István, F ván, Ormos JÁ ger Lipót, ifj. renc, Oláh Gyó vics Lajos és S — A fiókbizotts — alelnöke ut a gazdasági-eg vásokat szétkü idejébeni beje megalakulására ság elnökét ér

Előlege

rendes program tesitetik a me az idei állat gas díjjakkal megtartani. E egyletbe még gok kiállítás díjaknak csak Egyletünknek, hogy ez olvasó körébe kifüggeszteni

Kérele

gi megbizot mult évi decs ta, hogy ezen bály szerinti közgyűlés, m ségi gazd. kö gok számará nek célja vil nyerni, kik ismeretesek a mandatum a látogatására távolabb köz mányi tagok

A f. é. m gyűlés megt nököt, hogy hét mulva a a még meg számarányát a választást Felkérétn bizottak, kil írási ivet m gyűjtést eg legkésőbben dás, utolsó nek.

A béke

alakuló és tagnak jol án tartato az igazg. távol volt. Mindene kéréséről

előbb távozásra nem kényszeríti, ami különben elég szomorú volna, ha megyénk székhelyén oly színházi közönség nem léteznék, mely egy jó törekvésű társulat existenciáját rövid pár hónapra is biztosítani képes lenne. Bérletet nem tudtak még eddig kieszközölni s miért? mert közönségünk operettet szeretni hallani. — Legyen oly számos bérlő közönség, mely egyes operette előadások költségeit fedezni képes leendő, biztosan állíthatjuk, hogy a tavaliaknál sikeresebb előadásokat fogunk hallani. —

Gazdászat, ipar és kereskedelem.

A világkiállításról.

Az 1873-ik bécsi világkiállítás ügyének hazánkban sikeres előmozdítása tekintetéből megalakult pesti országos bizottság felhatalmazása folytán megyénk székhelyén is folyó hó 17-én a vett szabályzatok értelmében, már most teljesen kiegészítve megalakult a világkiállítási fiókbizottság. Kormányilag kinevezett elnöke mint a központi országos bizottság tagja b. Wenckheim László; bizottságilag itt megválasztott, — és az ügyvitellel is megbízott alelnöke Szakál Lajos, — rendes többi tagjai: Urszinyi Andor, Beliczey István, Keblovsky Lajos, Reök István, Ormos János, Ferenczy Alajos, Löwinger Lipót, ifj. Magyaróssy János, Fikker Ferenc, Oláh György, — két jegyzője Mojsisovics Lajos és Szikes György.

A fiókbizottság működését már megkezdette, — alelnöke utján a megye minden községeihez a gazdasági-egylet ügyvivője utján, a felhívásokat szétküldte, — a kiállítandó tárgyak idejébeni bejelentésére felhívta; — s végmegegyezéséről a központi országos bizottság elnökét értesítette.

Előleges értesítés. Addig is, míg a rendes programok szét fognak küldetni, értesítjük a megye gazda-közönségét, miszerint az ideai állat kiállítás a megállapított magas díjakkal Csabán f. év sept. 1-én fog megtartatni. Figyelmeztetnek azok, kik az egyelőre még benem léptek, hogy a nem tagok kiállítás esetén a program szerint a díjaknak csak felében részesülnek.

Egyletünknek községi megbízottai felkértenek, hogy ez előleges értesítést községüknek olvasó körében s egyéb nyilvános helyeken kifüggeszteni sziveskedjenek.

Mokry Sámuel
egylet. titkár.

Kérelem a gazd. egyletnek községi megbízottjaihoz. Köztudomás szerint a múlt évi december 11-ki közgyűlés elhatározta, hogy ezentúl az egyletnek igazgató választmányára akként alakítatik, hogy az alapszabály szerinti 60-nak csupán felét választja a közgyűlés, másik felét pedig az egyes községi gazd. körök a községben lakó egylet. tagok számaránya szerint. E jog kiterjesztésnek célja világos: oly választmányi tagokat nyerni, kik lakostársaik által buzgalomról ismeretesek és a kik a községeik által nyert mandatum alapján a gyűlések szorgalmasabb látogatására legyenek indítatva, mint azt a távolabb községekben lakott eddigi választmányi tagok tevék.

A f. é. május 20-án tartott újjáalakuló közgyűlés megbizta ennél fogva az igazgató alelnököt, hogy a gyűlés napjától számított 2 hét múlva az egyleti tagokat számba vévén, a még megválasztandó választmányi tagok számarányát az egyes községekre vesse ki s a választást eszközölje.

Felkértenek ennél fogva azon községi megbízottak, kik a május 14-én szétküldött aláírási ívet még be nem küldték, hogy a taggyűlést egész erélyel folytatván, az íveket legkésőbbben május 29-én alólírotnak (Gerendás, utolsó p. Apácza) beküldeni sziveskedjenek.

Mokry Sámuel
egylet. titkár.

A békésmegyei gazd. egyletnek újjáalakuló és tisztújító közgyűlése, mintegy 50 tagnak jelenlétében, Csabán f. év és hó 20-án tartott meg. Elnököt b. Wenckheim L., az igazg. alelnök, Theisz Gy. betegség miatt távolított.

Mindenekelőtt az egyletnek múlt évi működéséről felolvasott igazgatói jelentés vétel-

vén öröndetes tudomásul, ennek kapcsában a máj. 8-ra kitűzve volt, de kényszerűségből elhalasztott állatkiállításnak s ezzel összefüggésben az állami lótenyésztő-jak kiosztásának napja f. é. sept. 1-re tűzött, mindkettő Csabán fogván megtartatni. A tervezett aratógépversenyt, mivel azt a földm. ministerium nagyobb szerű mérvben másutt kívánja megtartatni, egyletünk területéről ez idén elmarad. — A múlt közgyűlés által az egylet reformálására hozott határozatoknak az újjáalakult egyletben életbeléptetése elrendeltetett s megyénk azon községei, melyek az egyletnek még nem tagjai, alapító minőségben belépésre felszólítottatni határozatnak.

Az egyleti pénztár állapota a beadott jelentés szerint következő: 1. Befizetve van alapítványtörke 1405 frt, 2. A kézi pénztár bevétele volt 4521.07 kr., 3. A kézi pénztár kiadása volt 2183.21 kr., és így pénztár maradvány 2337.86 kr., 4. Aranyokban átmegy készlet 32 db. 4 ftos és 65 darab cs. k. arany. 1873-ra előirányoztatott: 1. folyó bevétele 5646.86 kr., 2. Folyó kiadásul 4100 frt., mely szerint maradna felesleg 1546.86 kr.

A pénztári számadások megvizsgálására Pollner L. eln. a Rácz L., Hüke J., Varságh B. és Bartóky L. oly utasítással küldetnek ki, hogy jelentésüket a legközelebbi választmányi ülésnek bejuttassák.

Ezután az egylet újjáalakulása következtében, a titkár jelenti, miszerint a taggyűlésnek eredménye a mai napig, a régi megmaradt tagokkal együtt: alapító 101, 5 frtos 103, 2 frtos 345, összesen 549, vagy is 10 taggal kevesebb, mint volt a múlt egylet. évben; minthogy azonban még sok aláírási ív benem küldetett, bizton lehet reményleni, hogy a tagok végleges száma a tavalyit megfogja haladni.

E jelentés öröndetes tudomásul vétetvén, az elnök a maga és tisztársai nevében, hálás köszönettel az irányukban tanúsított bizalomért, a reájuk bizott hivatalt letette s a közgyűlést új tisztviselők választására felhívta. Miután a lelépett tisztviselőknek buzgó eljárásáért köszönet szavaztatott, közfelkiáltással megválasztott elnöknek újból B. Wenckheim L., alelnököknek Beliczey I. és Ormos J., az előbbi a lótenyésztési ügyek vezetésével, az utóbbi az egylet igazgatásával bizatván meg.

Ügyészek Urszinyi János. A kerti bizottság elnökének Vilim J. — A titkár-pénztárnok állásra nézve a legközelebbi ülésben intézkedni az arra alapszabályilag illetékes igazg. választm. utasítatik.

Az igazg. választmányra nézve a múlt 1871. dec. 11-ki közgyűlés azon határozata folytán, mely szerint e választmány felét a községi gazd. körök választják, a jelen közgyűlés tekintettel a csabai tagok tulnyomó számára, a csabai és pusztai tagok közül a választmányi tagoknak alapszabályilag 60-ra szabott számából 35-öt választott. A többi 25 tagra nézve az igazgató oda utasították, hogy a jelen naptól fogva 2 hét múlva az egylet. tagokat számba vévén, a megye minden egyes községére az abban lakó egylet. tagok száma szerint azon arányt vesse ki, mely szerint csak a hiányzó 25 tagot választandók lesznek s e választást általuk mielőbb eszközöltesse.

(Az eként teljessé lett igazg. választmány névsora a legközelebbi értesítőben közöltetni fog.)

A titkár ezekután a közgyűlés figyelmét azon körülményre hívja fel, mely szerint az egylet területén a lefolyt 6 év alatt felmutatott erkölcsi és anyagi eredmény nagyrészt a községi megbízottaknak köszönhető, kik az egylet. ügyeket a központ és a községek között fáradhatlan buzgalommal közvetítették. Indítványa, mely szerint a közgyűlés azoknak jegyzőkönyvileg meleg elismerését köszönetét fejezze ki, közhelyezéssel elfogadtatott s a jegyzőkönyvi kivonat az illetőknek megküldetni rendeltetett.

A gyűlés folyama alatt egy, a földm. ministerium által küldött, köszönnel fűthető kenyérsütő kemence lett nyilvános kísérlet alá vonva s küldöttéleg megbirálva, mely küldöttség jelentésében a nev. kemenczét előnyösnek a fában szűkölködő vidékekre nézve igen ajánlatosnak tartja. (A jelentés maga egész terjedelmében a alább közölve van.)

Közi: Mokry Sámuel
egylet. titkár.

Igazgatói jelentés

az 1872. máj. 20-ki közgyűlésen a békésmegyei gazd. egylet 1872-ki működéséről.

Egyletünk a jelen közgyűléssel második 6 éves tartamának utolsó, összesen 12-ik évét betöltvén, alólírotnak kötelességének ismeri a lefolyt utolsó évben folyt egylet. működéséről a közgyűlést rövid fővonalakban a következőkben értesíteni:

Hogy egyletünk e működését könnyebben átnézni s feladatának miként történt megoldását helyesebben megítélni lehessen, lefolyt évi munkásságát 3 irányban ismertetjük:

I. Miket tett a mezőgazdaság ápolására.

II. Miket tett az egylet reformálására és újjáalakítására, s végre:

III. Miből állottak s minő eredményűek voltak a kormányfali érintkezései.

I. A mezőgazdaság ápolására vonatkozó működése.

1. A munkáshány miatt igényelt terjedését az aratógépeknek elősegítendő, 1871. jul. 17. a Csaba melletti sz.-miklósi pusztán nagy részvét és kielégítő sikerrel aratógépversenyt tartatott.

2. A köznép gazd. szakismeretének emelése céljából a földm. minist. egy földmives iskolának Megyesen leendő felállítására felszólított. Sajnosan kell jelentenünk, hogy e felszólalásunkra a ministerium nem is válaszolt.

3. A megyei, községi és egyh. fakertek felől egész megyénk területéről stat. kimutatás gyűjtetvén, az egyrészt a megyének tetszés szerinti felhasználás végett beadott, másrészt egyletünk kebelében beható tárgyalás alapján vétetett. E tárgyalás még folyamatban lévén, eredményéről jelentést még be nem adhatunk.

4. Egyleti kertünk kezelése egy kerti bizottság felügyelete alatt foly, — az árjegyzékek összel és tavasszal szétküldtetek; a kert kezelés részletes eredménye egy külön kimutatásban fog a közgyűlés elé terjesztetni. A kertkezelésnek üzleti eredménye évenként állandó és tetemes deficitet mutatván fel, egyletünk a földm. ministeriumhoz állami segélyezésért folyamodott s 1871-ben e célra 500 ftban részesített.

5. 1871. sept. 17-én az ó-kigyósi pusztán löverseny tartatott. Az eredményről annak idején részletes jelentés tétetett közzé.

6. Ugyanaz nap B.-Csabán az állami lótenyészdíjak egyletünk közreműködésével kiosztattak.

7. Az igazi érdemet elismerendő és erkölcsileg jutalmazandó, egyletünk a gyümölcs-tenyésztés terén fáradhatlanul működött néh. idb. Vilim János csabai néptanítót 50 éves jubileuma alkalmával küldöttségileg elismerő okmányokkal üdvözölte.

8. A földm. ministerium által kísérleti termelésül küldött lenmag megyénk községei között a f. é. tavaszán kiosztatott.

9. Megyénk valamennyi községe figyelemre méltó, hogy az 1871. év őszén Mezöhegyesen tartandó állami tenyészmarha-árverés alkalmával egyletünk ajánlatára előnyben részesítették, mely figyelemre méltó több község által fel is lett használva.

10. Vándortanárook alkalmazása az okszerűbb gazdálkodásnak népünk közötti terjesztése céljából egyletünk által felette szükségesnek ismertetvén el, felhivatott a földmiv. minist., hogy ily tanárokat mielőbb képeztesen és alkalmazzon, hajlandónak mutatkozván egyletünk, hogy a költségviselésben részt veend. Felhivattak a szomszéd Arad és Csanádmegyék gazd. egyletei is, hogy e feltevéstől részükre is támogassák és a költségviselésben velünk részt vegyenek. A földm. ministerium elfogadta egyletünk eszméjét s annak kivételét megígérte, a nevezett egyletek azonban nem választottak, miért is a fenemlítettekre ismételve felszólítottattuk mind- eddig azonban eredmény nélkül.

11. A szőlőnek karóval célszerűbb mivélése érdekében több megyei termelő számára a földm. ministeriumtól elhasznált távirdasdro-nyok eszközöltettek ki.

12. Megyénk dohánytermelő közönsége a f. é. apr. 20-ra tűzött országos dohánykiállításra figyelemre méltó részvételre felszólítottatott.

13. Az alakulóban levő „Tisza” biztosító társulat felől egy bizottság véleményadás végett kiküldetett s annak jelentése gyűlésileg megállapítván, közhírré tétetett.

14. Az 1871-ki értesítőnek 2-ik; és az 1872-inek 1-ső füzeté szétküldtetett.

15. 4872. köv. kiállítások és versenyek

megtartása határozatott:

a) állatkiállítás B.-Csabán máj. 8-án 1130 ft díjakkal.

b) aratógépversenyt B.-Csaba határán, érett gabonán, 600 frt díjakkal,

c) apróbb kiállítások és versenyek azon községekben, melyek arra hajlandóknak nyilatkoznak, összesen 400 frt díjakkal.

d. gazdasági szemle sept. 12-én Beliczey I.-nak gerendási birtokán.

Ezen, összesen 2180 ft díjakkal tervezett látványosságok költségeinek részben viselésért a földm. ministerium 1000 ft államségélyért megkeresetetett. A ministerium irásbeli válasza ismételt megsürgetés dacára még mindaddig késett, s csupán táviratilag lett az igazg. apr. 18-án értesítve, miszerint a kért 1000 ft engedélyeztetett. Késő lévén már ekkor a programokat nyomtatni és a közönséget az állatkiállításra előkészíteni, a május 8-ra tűzött állatkiállítást az igazgatóság a jelen közgyűlés által kitűzendő időre elhalasztani volt kénytelen.

Az aratógépversenyre vonatkozólag az igazgatóság fél hivatalos uton arról értesült, hogy e versenynek ez évben Csabán megtartását a nev. ministerium nem óhajtja, minél fogva e tárgyban új megállapodás szükségeltetik. Az apróbb kiállítások és versenyek ügyében megyénk valamennyi községe nyilatkozatra hivatott fel s kettő névsorint Békés és Uj-Kigyós, az előbbi terménykiállítás, az utóbbi szántáverseny megtartására ajánkozott, minél fogva az e célra utalványozott 400 frt összeg mindkét községnek egyenlő részben megígértetett. A birtokszemle elé semmi akadály nem gördülvén, az a kitűzött időben meg fog tartatni.

(Vége köv.)

A békésmegyei gazdasági egyletbe beléptettek névsora.

(Folytatás.)

Csabán: Lepény P. 2, Zsiros Mih. 2, Janovszky Gy. 2, Aradi Gy. 2, Singer Ign. 2, Schwartz Sal. 2, Bartóky L. 2, Fábry J. szijgy. 2, Nagy I. 2, Achim P. 2, Such K. 2, Kaisch Gy. 2, Bogár D. 2, Simay L. 2, Kemény M. 2, Rimler P. 2, Kubek S. 2, Stark A. 2, Décsy J. 2, Csorba M. 2, Achim J. 2, Kesjár P. 2, Politzer V. 2, Szabó Lukács 2, Jeney M. 2, Bazsali J. 2, Szemán S. 2, Hüke Gy. 2, Kis P. 2, Dombár A. 2, Glatz F. 2, Veinst L. 2, Geis J. 2 frt.

Gyulán: Szakál L. 5, Kis D. Kár. 2, Ormos J. 5, Kliment Gy. 5, Csauz István 5, Dubány J. 2, Farkas Zs. 5, Glaser K. 2, Papp Mihály 2, Ferenczy Al. 2, Deutsch M. Molnár J. 2, Herodek L. 2, Major J. 2, Roth J. 2, Pain A. 2 frtos.

Kétegyháza: Sztán Gy. 2 frtos.

Kigyóson: Kopsák P. 5, Pándi I. 2, Rázel I. 5 frtos.

Békésen: Wieland J. 5 frtos

M.-Berényben: Winter A. 2, Winter M. 2, Blahó J. 2, Dr. Kramer G. 2, Megele B. 5. Gy. Kovács J. 2, Molnár J. a. 2, Braun D. m. 2, id. Minich A. 2, Gozmány J. 2, Horváth J. 2 forintos.

K.-L. a dányban: id. Sambach K. 2, ifj. Sambach K. 2 frtos.

Szeghalmon: Simay J. 5, Flutorovics P. 2, ifj. Nagy J. 5 Dietzel A. 2, Csató Zs. 2, Gross, teatv. 2 frtos.

F.-Gyarmaton: Kozell Vincze 2, Seidl E. 5 frtos

Vésztőn: Kreuchel Samu 5, Hoffmann R. 5, Petrovics D. 5, Kis M. 2, Altdorfer Gy. 5, Blaschek Gy. 5, Csáky J. 2 frtos.

Szarvason: Melis M. 2, Weinberger S. 2 forintos.

Sz.-Andráson: Darabos S. 2, Györy J. 2 forintos.

Ócsodón: Mónus F. 2, Dóczy M. 2 frtos. Orosházán: Dénes A. 2, Dáni J. 5 frtos. Gy.-Vári: Dutkay I. 2, Ecsedi J. 2, Szél S. 2 forintos.

Vidékiek: Bakai P. 2, Thaisz Gy. 5, Gaal Jenő 2 frtos.

Közi: Mokry Sámuel
egylet. titkár.

Bizottsági jelentés.

Az 1872. máj. 20-án Csabán tartott közgyűlés alkalmával nyilvános kísérlet alá vett köszönnel fűthető kenyérsütő kemence felett.

A békésmegyei gazdasági egylet f. hó 20-án tartott közgyűlésében, egy köszönnel fűthető kenyérsütő vaskemenczének megbirálására alábbirt küldötteknek véleménye a következőkben özpontosul:

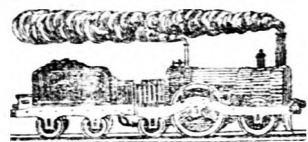
1-ör A kenyér mintegy 40 percnyi fűtési idő után másik 45 perc alatt tökéletesen megsül.

2-ör 5 font jó minőségű köszönnel.

3-ör Az eddigi kenyérsütési mód feletti előnyei a) a tüzelő anyag könnyen elhely-

hezése és olcsósága b) az időnyerés c) a kemencének könnyen elhelyezhetősége is d) a kemencének fűzésre és szobafűtésre kevés költségű átalakíthatósága és egyszerű-mind használhatósága.

4-er Végre általánosságban megjegyezzük, hogy a mostani szerkezet mellett a kenyér alsó része eddig ragad és oda sült, melyen azonban véleményünk szerint a sütő tépsi

Vasuti menetrend.

Nagyvárad — Eszék.

Nagyvárad indul 5 ó. 5 p. d. u., 7 ó. 55 p. reggel.
Szalonta indul 6 ó. 23 p. este, 10 ó. 18 p. d. e.
Sarkant indul 7 ó. 4 p. este, 11 ó. 27 p. d. e.
Gyula indul 7 ó. 34 p. este, 12 ó. 35 p. d. u.

fenéknek kettőssé tétele és fenéke ürjének homokkai megtöltése által lehet segíteni, különben különösen községekben nagyon ajánlatosnak találjuk.
Csaba május 20. 1872.

Küzdényi Sándor.
Urszinyi Béla.
Wieland Károly.

Csaba érkezik 8 ó. 1 p. este, 1 ó. 13 p. d. u., ind. 8 ó. 41 p. este, 4 ó. 10 p. reggel.
Oroszlán indul 9 ó. 45 p. este, 6 ó. 25 p. reggel.
H.-M.-Vásárhely indul 10 ó. 44 p. éjjel, 8 ó. 16 p. reg.
Szeged érkezik 11 ó. 29 p. éjjel, 9 ó. 16 p. d. e. ind. 3 ó. 24 p. reggel, 2 ó. 10 p. d. u.
Szabadka indul 5 ó. 1 p. reggel, 4 ó. 36 p. d. u.
Zombor indul 7 ó. 14 p. reggel, 7 ó. 29 p. este.
Gombos-Bogojeva érkezik 8 ó. 24 p. reggel, 8 ó. 46 p. este.
Eszék érkezik 10 ó. 46 p. d. u., 11 ó. 14 p. éjjel.

Eszék — Nagyvárad.

Eszék indul 4 ó. d. u., 3 ó. reggel.
Gombos-Bogojeva indulás 6 ó. 19 p. este, 5 ó. 30 p. reggel.

Hetivásári tudósítás.

— Gyula május 24-én. Élénkítő hetivásárunkon az összes székértforgalom mintegy 300-ra tehető. — Könnyebb szerinti buza 10—11 frt 50 kr. Arpa 5 frt 50 kr. Kukoricza 7 frt 50 kr. 8 frt, libás 6 frt. Zab 4 frt 20 kr. Köles 6 frt. Széna 5—9 frt. Nád 100 kéve 8—12 frt. Szén 5—8 frt.

ölfá 10—12-frt. Sertés 3 éves 40—45 u. 2 éves 30—35 frt 1 éves 20—22 frt. Hal eleven harcsa 5—6 fontos 35 kr. más nemű kisebb 20, 16, 12, 10 kr.
Időjárásunk az évszakhoz képest rendkívüli meleg és száraz, s ha még néhány napig esőre nem fordul természetünk veszélyeztetve van.

Csaba indul 2 ó. 1 p. d. u., 3 ó. 30 p. reggel.
Arad érkezik 3 ó. 42 p. d. u., 6 ó. 4 p. reggel, ind. 4 ó. 5 p. d. u., 6 ó. 24 p. reg.
Temesvár érkezik 7 ó. 27 p. este, 8 ó. 59 p. reg.

Temesvár — Arad — Pest.

Temesvár indul 8 ó. reggel, 5 ó. 30 p. d. u.
Arad érkezik 11 ó. 52 p. d. e., 8 ó. 40 p. este.
indul 12 ó. 25 p. d. u., 9 ó. 4 p. este.
Csaba indul 2 ó. 10 p. d. u., 11 ó. 41 p. éjjel.
Szolnok indul 5 ó. 1 p. d. u., 4 ó. 17 p. reggel.
Cegléd érkezik 5 ó. 47 p. este, 5 ó. 36 p. reggel.
Pest érkezik 8 ó. 37 p. este, 8 ó. 43 p. reggel.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:
Dobay János.

HIRDETÉSEK.

BIENER BERNÁT

fűszer, gyarmatárú és festék kereskedésében
B.-Csabán, a főtéren

ajánlja raktárában az alább jegyzett cikkeket a legjobb minőségben és legjutányosabban:

Valódi angol lakkot (Copal) külső és belső munkákra, u. m. japáni, aranyozó, bőr, politur, czimerfestő, padolat és vas-lakkot Schweizer J. J. és társa gyárából Londonban. — Arjegyzék- és használati utasítással szívesen szolgálók.

Továbbá ajánlatra méltó és kapható:

Dr. Forty seb- és fagy-tapasz.
Dr. Faykiss kárpáti növény-thea, Syrup és czukorka, tüdőbaj és köhögés ellen.
Dr. Miller Balsam görcsök, és moha-nyedv köhögés és mellfájás ellen.
Dr. Koch gyomorszesz és mell-syrup étvágyhiány és mellfájás ellen.
Moll A. valódi Seidlitz-pora.
Seehofer Pál seb- és gyomor-balsama, kitűnő szer fogfájás ellen.

Ezenkívül ajánlhatom dúsan felszerelt raktáramban fűszer, gyarmat és festék áruimat, Stearin-gyertyát, gőzmalom lisztet, hüvelyes veteményeket, ásvány-vizeket idei töltéssel stb. pontos szolgálattal és jutányos áron. 23) 4—10

Alólírott egész tisztelettel ajánlja az alábbi cikkeket a t. gazdaközönségnek, kezeskedve azok jóság- és valódiságáról, u. m.

24) Valódi magyar termőképes luczernamagot.
Valódi magyar termőképes baltaczimet.
Valódi burgundi takarmány és répamagot.
Valódi belga patentirozott kocsikenőcsöt. 4—10
Valódi olasz gép kenő faolajat.
Valódi Portland-Cement meszet.
Valódi Korneuburgi marha táp- és gyógy-port.
Valódi vörös-kátrányt háztetők festésére.

BIENER BERNÁT
B.-Csabán.

Külföldről történt visszatérésem után helyben, szülőföldemen telepedvén meg, az ott üzletemben szerzett tapasztalásokat legfőbb törekvésem leendő itt is hasznosítani. — Ennélfogva ajánlom magamat a magas uraságok és n. érd. közönségnek

11) építészeti famunkák 6—6

elkészítésére, biztosítva mindenkit, ki e tekintetben bizalmával megtisztelt, hogy leendő vállalataim, méltányos árszabály mellett kiváló gonddal leendnek elkészítve, mert legfőbb törekvésem leendő mindenki megelégedését kiérdemelni, miért is kegyes pártolást kérve, vagyok legnagyobb tisztelettel

Gyulán, aprilló 1872.

Lakásom: **Pöller András** kéményseprő urnál.

Licsmann Bálint
ácsmester.

34) Hirdetmény. 3—3

B.-Gyula város beltelkei közt 1421. szám alatt a hely. hitv. egyház tulajdonához tartozó **kettős malom**, 293 ¹/₁₀ □ öl udvar területtel, f. évi május 20-án, folytatva 26-án és utolszor június 2-án délután 4 órakor a helyszínen tartandó nyilvános árverés útján elfog adni.

Venni szándékozók 2000 frt kiküldési árnak megfelelő 10% bánompénzt letenni tartoznak.
Kelt B.-Gyulán május 5-én 1872.

Az egyházi előljáróság.

BALTHAZÁR JÓZSEF szarvasi asztalos ajánlja a n. é. közönség figyelmébe legujabban megnyitott

35) ércz-koporsó raktárát.

Ugyanő vállalkozik asztalos munkák gyors és jutányos készítésére. — Megrendelések méltányosan, mérsékelt áron azonnal elintéztetnek.

BEDE KÁLMÁN vas- és fűszer kereskedésében Kisjenőben

egy TANONCZ kellő képzettséggel minden órában felvétetik. 37)

Özvegy Wallner Ferencznének a vásártéren álló jó karban tartott **HÁZA** nagy magtár, góré és kerttel szabad kézből eladó. — Ertekezhetni a tulajdonosnővel Gyulán, említett saját házában. 21) 4—6

22) Valódi amerikai varrógépek 4—6

OHM C. O-tól Pesten egyedül csak nálam kaphatók 25 frttól feljebb mindenféle szerkezetben, részletfizetés és 5 évi jótállás mellett.

Továbbá: ruganyos ágybetétek és légnymatu telegraf.

KÁLMÁN ZSIGMOND
GYULÁN.

Szerkesztős

Dobay János nyomó-saját há-

Kiadó hi

Winkle Gábor árus új-főtér, Pra

Gy

E lapok 7-ik rendezésünk üg-ja el. — Nagy-tó hogy minde-rül minél számkifejezést. Régmert ez álláspre szorulva s talált, ha ugya-látszanék, ha volna hódítani.

Elmondja (?) nács eszméjén mozditója, me-hogy Gyula cá-nál, mind ped-tásánál fogva elég erős kife-nagyon furesa-dön ily meggy-forma védelmé

A főök, mel-sét akadályozz-cialis körülmén-litáshoz jó ada-rültekintés hián-kell rendezett-alis helyzetet j-forrás, annyi a-lán nem is gor-ra van szükség-forgalomba hoz-egy nagyon-hány ily puszt-dalmat ismerit-lyeknek tulajd-mint (?) ur vá-zett tanács léte

T

A tanuló if

Mivé lenne pusztaságán — delmekről törő-lege egy-egy e — Mivé len-lennének, hol-mindenki ifjuv-ké lesz; hol-ujra felhevül-tő sugarával a boldogságba-szelid derüt, n — Ily e-ánk nézve a t-Kinek sok-kedélye már-ide — s ha lá-gyepen és uta-téktől kipirult — s ha szive-lan öröm — len, hogy rezs-s talán szemé-Oh, mi is-vidam zajánál — — hisz m-ne, a rég elfe-sza — — s és bámulva h-merünk egy-e